

نووسینی : طارق حجي

له عه ره بیه وه: جیهاد موحه مه د

الحوار المتمدن - العدد: 3597 - 1 / 1 / 2012 - 4 / 00:28

یه که م دهنگه مروارى: کاتیک ئه و کۆمه لانه ی که ئه م پۆ زۆر پيشکە وتون و گه شه يانکردوه، نینۆکی پیاوانی دینی و دامه زراوه دینییه مه سیحیه کانیان کورتکرده وه (زۆربه ی گه لانی ئه و کۆمه لانه دینی بوون)، به ته واوه تی و به پوونی و ئاشکرا وینه ی سنوره کانی حه قی پیاوانی دینی نه خشینرا و دیاریکرا له و پیکستانه ی که ده یکه ن، وه ئه وه ی که له واقیع و ژياندا هه بوو وازیله یینرا بۆ زانست که هه لیسورپینیت. ده شبوايه ئه و مملانی توند و به هیزه بچوايه ت نیو مالی پیاوان و دامه زراوه دینییه کان و پابه رانی فکروه. ئه گه ره ده رکه وتنی دوو پیاوی وه ک مارتن لۆتیه ر و کالفن نه بوایه له وه ژانده نی که دروستیانکرد له بنکه و پیگه ی ده سه لاتی پیاوانی دینییدا ئه وه ئه و کۆمه لانه نه یانده تانی له بازنه داخراوه که ی ده سه لاتی دامه زراوه دینییه کان ده رچن. به داخه وه م، ئه وه ی که پیاوانی دینی و دامه زراوه دینییه کان دایان به "عه قلی زانستی" زیاتر بوو له لیدانیکی جه رگبړ" واته به دیالیکته میسریه که هه لواسین و به دیالیکه سوریه که ش کوشتن)، پيشکە وتنه زانستی و فکریه که تانی پابه رایه تی رای گشتی بکات له و کۆمه لانه دا له وه ی که گه یانديان به پیاوانی دینی و دامه زراوه دینییه کان "هه لواسینیکی میژوویی بوو"، ئه وان ناچارکران که په یوه ستبن ته نیا به پیگه ی خویانه وه له بواره پۆحیه که دا، به لام له بواری کارگیپی و هه لسوړانی کۆمه لدا ده رفه تیان پێ نه درا. کاتیکیش پیاوانی دینی یه هودییه کان که له و سه رده م و کۆمه له پۆژئاواییانه دا ده ژیان ئه و "لیدان" یان "هه لواسین" یان "کوشتن" ه یان بینی که پیاوانی دینی مه سیحی و دامه زراوه دینییه مه سیحیه کان وه ریانگرت و بوو به وانیه ک بۆیان، بۆیه پیگه ی خویان ته نیا له رۆژی "شه ممه" دا کورتکرده وه!! به لام پۆژه کانی تری هه فته جوه کان له ناو کۆمه لی مه دینییدا ده به نه سه ر... من له و باوه ره دام که کۆمه له ئیسلامیه کان مارتن لۆتیه ر و کالفن - یکی ئیسلامی به خویانه وه ده بین (له وان هه شه زیاتر له مارتن لۆتیه ریک و کالفن - یک بیته ئاراهه)، وه مملانییه کی توند و به هیز به رده وام ده بیته بۆ سالانیکی و ده یان سال پيش ئه وه ی ئه م کۆمه له ئیسلامیانه بگاته حاله تیکی دروست که دا هیاننه کانی مرویی تیا به رپابیت و قبولبکریته، به بی بوونی ئه و حاله ته و دروستبوونی ناتوانریته پيشکە وتن به دیبه یینریته و له کاروانی پيشکە وتنی مرویی دانه بریته... پۆشنبریته ملکچه چی و نه ریت و ئه و "شوینکه وتن" ه ی که ئیسلامیه کان به شیوه یه کی گشتی و "هه نبل" ه کان و شوینکه وتانی ئبن تیمیه و ئبن قیم جۆزیه و بانگه یشتی وه هابه یه کان به تاییه تی ناتوانیته ئه و عه قله به ره مه به یینیه که پيشکە وتن دروستبکات... باشترین ئاماره ش ره وشی ئیستامانه: هه تا کۆمه له ئیسلامیه کان مشه خۆربن به سه ر پوونا کاییه کانی عه قلی پۆژئاواییه وه که زیاتر له چوار سه ده یه خوی رزگارکرده له کۆیله یه تی

عهقلی مروّقی سهلهفی و نه‌ریتی و شوینکهوت و ملکه‌چ ئه‌و عه‌قله‌ دروستنابیت که پیشه‌که‌وتن به‌ره‌مبه‌ینیت.

دوهم ده‌نکه مرواری: به‌شیک‌گی گه‌وره له کاتی خوّم له ماوه‌ی چهند مانگی پیشودا ته‌رخانکرد بۆ خویندنه‌وه‌ی کتیبه‌کانی بیرمه‌ندی لبنانی (فرح انطون 1874-1922). سه‌رسام بووم به‌وه‌ی که له نیوان نوسه‌ره‌کانماندا له ماوه‌ی دوو سه‌ده‌ی دواییدا پیاویک به‌بالایه‌کی فکریی بلنده‌وه‌ وه‌ک ئه‌و لبنانیه‌ تاکه هه‌بیت و گرنگی پپووستیشی پینه‌درابیت. فرح انطون جوړیکه له‌و رۆشنبیر و ئه‌دیب و بیرمه‌نده تاکانه‌ی وه‌ک طه‌ حسین و عقادومی زیاده‌ و مازنی و میخائیل نعیمه. فرح انطون په‌نجه‌ی له‌سه‌ر نه‌خۆشییه گه‌وره‌کانی کۆمه‌لی ئیسلامی داناوه (به‌لکو نه‌خۆشییه بناغه‌بیه‌کان) که بوونه‌ته هۆی مشه‌خۆریی کۆمه‌له‌کانی له مه‌ر ئیمه به‌سه‌ر مروّک‌گه‌ل و کۆمه‌له‌ پیشکه‌وتوه‌کانه‌وه. هه‌موو ئامیره‌کان و کوّی زانستی پزیشکیی و داوه‌ده‌رمان و ده‌ستکه‌وته‌کانی به‌شه‌ریه‌ت له جیهانی ئه‌ندازیاریی و گه‌ردونناسیی و ته‌کنۆلوژیای زانیاریی له واقیعدا هیچ شتیکیان له داھینانی ئیمه نیین ... هه‌موو ئه‌مانه له داھینان و ده‌ستپیشخه‌ریی ئه‌و کۆمه‌لانه‌یه که چه‌زمان له رقلیبونییانه و (ئهم رقلیبونیه‌ش پارزیبونی ئه‌و هه‌سته قوله‌مانه به که‌ماسیی و ده‌ستوپی سپیتیمان به‌رامبه‌ر به‌و شارستانیتیه‌ پیشکه‌وتوانه) ... ئاشکراشه ئیمه له ماوه‌ی دوو سه‌ده‌ی دواییدا، هیچ شتیکیان له باسیکی زانستی و ده‌سه‌که‌وتنیکی زانستی به ده‌ستنه‌هینا ... بۆ فرح انطون ده‌رکه‌وتوه که به‌ره‌یه‌کی پیکهاتوه له سه‌رده‌می معتمدا (خه‌لیفه‌ی عه‌باسی هه‌شته‌م) له حاکمه‌کانمان و هه‌ندیک له پیاوانی دینی کۆمه‌له‌کانمان. ئه‌و به‌ره‌یه بوو که ئیمه‌ی خسته به‌رده‌م ده‌روازه‌ی راوه‌ستان و دوگماییی له‌و کاته‌وه که به‌ره‌ی نه‌قل به‌سه‌ر به‌ره‌ی عه‌قل دا سه‌رکه‌وت ... ئه‌مه‌ش بووه هۆی له قفلدانی ئه‌وه‌ی که به‌ بابی ئجه‌هاد ناسراوه ... فرح انطون ئه‌مه‌ی به‌ زۆر به‌ پرونی ده‌زانی، به‌ره‌و گرنگترین عه‌قلی فه‌لسه‌فی له میژووی ئیسلامدا ئاراسته‌ی گرت، (ئبن رشد) گرنگیه‌کی زۆری پیدا و کتیبیکیشی له‌سه‌ر ئه‌و عه‌قله ناوازه‌یه‌ی نیوان گه‌وره عاقله‌کانی میژووی ئیسلام نووسی، کتیبه‌که‌ی فرح انطونی عه‌بقه‌ریی گرنگی دا به "ئبن رشد و فه‌لسه‌فه‌که‌ی" ... ئه‌گه‌ر ده‌سته‌بژیری رۆشنبیران (بیش ره‌شه خه‌لکه‌که) له کۆمه‌له‌کانی ئیمه‌دا هیچ شتیکی نه‌زانن ده‌رباره‌ی فکر و به‌های فرح انطون، ئه‌وه له ئه‌نجامی قه‌یرانی رۆحی تازه‌گه‌ریتیه‌ له کۆمه‌له‌کانی ئیمه‌دا ... ئه‌م په‌ره‌گرافانه له نووسینه‌کانی فرح انطون هۆکاره‌کانی پشتگو‌یخستنی دامه‌زراوه‌ فی‌کاریه‌کان (که په‌وته تیۆلوژیسته زۆر تووندپه‌و و دامارگیر و ئاسۆ نزمه‌کان دزیان) پیشان ده‌دات بۆ بیرمه‌ندیکی گه‌وره‌ی وه‌ک فرح انطون ... فرح انطون نووسیویتی: "نه‌ مه‌ده‌نییه‌تیکی راسته‌قینه و نه‌ نه‌رمونیانی (مه‌به‌ستی: لیبوردنه) نه‌ دادپه‌روه‌ریی و نه‌ یه‌کسانی و نه‌ ئاسیش و نه‌ ئازادی و نه‌ زانست و نه‌ فه‌لسه‌فه و نه‌ پیشکه‌وتن نابیت ته‌نیا له سیبه‌ری کۆمه‌له‌یه‌کی په‌ره‌سه‌ندو و هاوبه‌ش و هاوسه‌نگ و چه‌مگه‌لیکی ژیا‌ریی نوو دا نه‌بیت".

ده‌نکه مرواری سییه‌م: هزری وه‌هابیه‌کان له‌سه‌ر په‌یوه‌ندی نیوان پیاو و ژنان له‌و بنه‌ما بناغه‌بیه‌وه وه‌ستاوه که ژن سه‌رچاوه‌ی شه‌ر و وروژاندنه! ئه‌مه‌ش بیریکی دی‌رین و کۆنه، له ده‌قه "پیرۆزه‌کان" هوه و ئه‌و گوناه‌ی که ئادام کردی و له‌عه‌نتی لیکرا و ده‌رکرا له به‌هه‌شتی به‌ختیاریی بۆ نو‌شینی ئازار و ئه‌رکی ژیا‌نی دنیا! ئه‌وه‌ی سه‌یره، ساده‌ترین شیکاریی بۆ ئه‌م "تیروانینه" ده‌مانگه‌یه‌نیته یه‌ک ئه‌نجام، ئه‌ویش ئه‌وه‌یه که سه‌رچاوه‌ی شه‌ر پیاوه نه‌ک ژن ... پیاو ئه‌و بونه‌وره لاوازیه که ناتوانیت زالبیت به‌سه‌ر ئاره‌زوه شه‌هوه‌تییه‌کانیدا، به‌لکو وه‌ک ئه‌و درنده‌یه وایه که بۆنی خوینی کرد، ده‌ستبه‌جی ده‌گۆریت بۆ درنده‌یه‌کی ناعه‌قلانیی و بی‌ویژدان و بی‌ئیراده! به‌ دلنیا‌یشه‌وه پیاوی سه‌رده‌م و زانا و رۆشنبیر و به‌ ره‌وشت، هیچ په‌یوه‌ندییه‌کی به‌م "درنده‌یه‌وه" نییه که باوه‌رداران "دینداران" زۆریک له تیوریای خو‌یانی له‌سه‌ر هه‌لده‌چن بۆ پاریزگاریکردنیان له‌م درنده‌یه (که هیچ زالبیت به‌سه‌ر خویدا و هیچ وه‌یه‌ک نامینیت و هیچ ئیراده و ویژدانیکی نییه) ... بۆ شارده‌نه‌وه‌ی ئه‌مه‌ش تاوانه‌که ده‌ده‌ن پال ژن، بۆ ئه‌وه‌ی پیاو ژن نه‌بینیت و توشی ئه‌و کاره‌ساتی درنده‌یه‌یه نه‌بیت!، شتیکی تری سه‌یری ئه‌م هزره ئه‌وه‌یه که ئه‌و کۆمه‌لانه‌ی که به‌سه‌ر عه‌قلیاندا حاکمه‌کان و پیاوانی دینی زالبون باوه‌ریان به‌م تیۆراییه‌یه (تیروانینی پیاوانی گورگ!) ئه‌م کۆمه‌لانه له ژیر ده‌ریاییه‌ک له‌ رو و ساخته‌کاربییدان

ئەم كۆمەلەلەنە زۆرتەرىن رېژەي پەيوەندى سېكىسى بىي بىنەما و بىي سەروبەرى تىدايە (لە نىوان پياوان و ژاندا، لە نىوان پياو و پياودا و لە نىوان ژن و ژندا)!!! ئەمەش ئاماژەيە بۆ ئەوەي كە بە رەوشتكردن و بە مۆرالكردى ئەم پياوہ - گورگە (ئەو گورگەي لە پىستى پياودايە)!! تەنيا دەبىت بە فىركارىي سەردەميانە و پەروەردەيى دەرونيى راستكرىتەوہ و ئەو گورگە لە ناخى دەربەيىنرېت .

3.1.2012 لىدن

<http://www.ahewar.org/debat/show.art.asp?aid=290102>